

”Tutkimustyössä anestesiologia avautuu uudella tasolla”

Anne Vakkurista tuli Helsingin yliopiston anestesiologian ja tehohoitolääketieteen dosentti 1.1.2009. Hän työskentelee anestesiaylilääkärinä HYKS:n Peijaksen sairaalassa. Finnanest haastatteli dosentti Vakkuria sähköpostitse.

Onnea uudelle dosentille! Mitä kuuluu juuri nyt?

Uudelle ja uudelle... Dosenttuuri tuli voimaan 1.1.2009. Kiitos kysymästä, työtä kuuluu. Paitsi virkatyötä, myös referee-hommia ja ESA:n tulevaa vuosikokousta.

Milloin aloitit tutkimustyösi, ja missä merkeissä?

Väitöskirjaa varten aloin saamaan sekä tukea että eteenpäin potkimista mentyäni töihin HYKS:n Kirurgiseen sairaalaan vuonna 1997. Siellä tehtiin suunnitelma, johon tarvittavat potilasmateriaalit keräsin HYKS:n Naistenklinikalta, jossa oli (ja on edelleen) suuri ASA 1–2 potilasvolyyymi. Ensimmäinen kansainvälisessä anestesialehdes- sä julkaistu juttu (1999) oli EEG-aiheinen, se tuli vähän niin kuin väitöskirjamateriaalin keräämisen ohessa Naistenklinikalla. Väitöskirjaprojektin aikana huomasin, että itseään fiksummassa seurassa kannattaa oleilla.

Oliko väitöskirjan työstäminen helppoa, mukavaa vai molempia yhtä aikaa? Mitä erityistä muistat tuosta vaiheesta?

Ei helppoa, mutta mielenkiintoista ja avasi uuden maailman. Erityistä oli, kun sattumalta havaitsimme

suurella sevofluraanikonsentraatiolla annetun inhalaatio-induktion johtavan toistuvasti takykardiaan. Väitöskirjani ohjaaja oli niin fiksu, että arvasi mistä saattaisi olla kyse ja kuten hän epäilikin, syyksi paljastui epileptiforminen EEG. Tämä sattumalöydös muokkasi siihen mennessä tehdyt väitöskirjasuunnitelmat uusiksi, ja ensimmäistä osatyötä lukuun ottamatta kaikki loput osatyöt tehtiin tämän havainnon selvittämiseksi.

Entä väittelemisen jälkeiset tutkimusvaiheesi? Miten kuvailisit muutosta väitöskirjaoppilaasta ns. itsenäiseksi tutkijaksi?

Usean väitöskirjaprojektin aikana tutuksi tulleen tutkijan kanssa yhteistyö on jatkunut, ja kaikenlaista uutta kiinnostavaa tulee koko ajan vastaan. Suurimpana ongelmana näen kaiken tutkimuslupabyrokratian, EVO- ja muun rahoituksen paperisodan jne. Tämä uuvuttava osuus tutkimustyössä kasvaa huolestuttavaa vauhtia. Verkostoitua kannattaa, yksin ei kukaan saa mitään merkittävää aikaan.

Dosenttuuri edellyttää melkoista tieteellistä puristusta. Mistä sait motivaatiosi?

Sekä HYKS:n Kirurgisessa sairaala-

lassa että Naistenklinikalla vallitsi hyvin tutkimusmyönteinen ilma-
piiri, ja niin potilassarjojen keräämi-
seen kuin kirjoitusvapaisiinkin suh-
tauduttiin myötämielisesti ja kan-
nustavasti. Siirryttyäni niukemmin
resursoituun Peijakseen, viimeiset
julkaisut ovat tulleet hitaammin ja
vaivalloisemmin, mutta näissä pak-
ko oli hyvä motivaattori koskapa
dosenttuuri oli saatava jotta viran
vaatimukset täyttyivät.

Tärkeimmät tukijasi ja yhteistyö-
kumppanisi tutkimuksen alalla?

Väitöskirjani ohjaajat prof. Ar-
vi Yli-Hankala ja prof. Leena Lind-
gren. Suuresti kunnioitan myös GE
Healthcare Finlandin tutkimuspääl-
likköä Hanna Viertiö-Ojaa, joka on
matemaattinen nero, ja saman fir-
man TKT Mika Särkelää, joka on in-
sinööri-tieteellinen monilahjakkuus
myöskin. Ensimmäinen väitöskir-
jaoppilas Johanna Wennervirta on
väittelemässä keväällä.

Mitä julkaisuasi pidät tärkeimpänä
saavutuksenas, ja miksi?

Minun saavutukseni se ei suinkaan
ollut, mutta väitöskirjaani sisältyi
julkaisu "Epileptiform electroen-
cephalogram during mask induc-
tion of anesthesia with sevoflura-
ne." Anesthesiology 1999;91: 1596-

1603. Se liittyi edellä mainittuun
tekemääme yllätykselliseen ha-
vaintoon. Tällaisen uuden havain-
non tekemisessä ja julkaisemisessa
mukana olemiseni oli onnekas sat-
tuma ja etuoikeus. Sen julkaisuun
asti punnertaminen oli oma proses-
sinsa sekin. Tekemämme anestesia-
induktio oli jokseenkin sevofluraa-
nin valmistajan ohjeen mukainen,
mutta kun sen tuloksena syntyi epi-
leptiformista EEG:tä jota kuvattiin
julkaisussa, koko materiaalia epäil-
tiin epäeettiseksi. Jouduimme mm.
lähettämään lehteen eettisen toi-
mikunnan lupakäsittelyn asiakirjat
- suomenkielisinä!

Mikä on mielestäsi tärkein
ATEK-alan julkaisu maailmassa?

ATEK-alan julkaisuista olen luke-
nut mikroskooppisen pienen mur-
to-osan, joten tärkein lienee luke-
matta. Minulle anestesian olemusta
avasivat Ira Rampilin rottatyöt, jois-
sa hän osoitti yleisanestesian aikai-
sen liikevasteen kivulle olevan riip-
pumaton isoivojen toiminnasta.
Anesthesiology 1993;78:707-12 ja
Anesthesiology 1994;80:606-10.

Miten kannustaisit tutkimustyöstä
haaveilevaa nuorta kollegaa?

Kannattaa kokeilla. Anestesiologin
työ avautuu aivan uudella tasol-

la, on mahtavaa kun törmää uusiin
asioihin, oppii uutta, tulee uusia oi-
valluksia ja tutustuu tutkimustyön
puitteissa kiinnostaviin ihmisiin.
Matkailuorientoitunut nuori tutki-
ja voi kiertää eksoottisissakin mais-
sa esittelemässä tuloksiaan. Kong-
ressejahan piisaa. Tutkimusvapaiden
aikana ajan käyttö on itsenäistä.



Entä päivittäinen työsi: mitä siihen kuuluu? Onko tutkimustyöstäsi ollut hyötyä arjen puristuksessa?

Toimin HYKS:n Peijaksen sairaalan anestesiaylilääkärinä. Siihen kuuluu hallintoa, potilastyötä ja kehittämisprojekteja, paljon myös talonmiehen, sihteerin ja yleismies Jantusen hommia. Yliopistosairaalan ylilääkärin virkaan vaaditaan dosenttuuri, mutta virassa ollessaan huomaa että lisäksi tarvittaisiin ainakin kauppatieteiden maisterin ja kenties TKK:n tuotantotalouden oppeja. Tutkimustoiminta auttaa nykyisin ainakin oman järjen valon säilyttämisessä HYKS:n jatkuvassa kiivaassa muutosrulljanssissa.

Miten rentoudut?

Lukemalla, nyt on kesken Kari Hottakaisen Ihmisen osa ja Carol Joyce Oatesin Haudankaivajan tytär. Liikunnalla, jumpassa käyn ympäri vuoden ja kesällä golf tunkee uniinkin. Rakennutamme parhaillaan kesämökkiä luonnonkauniille paikalle Päijänteen rannalle. Siellä on tarkoitus keskittyä kuuntelemaan kuikan huutoja ja ruohon kasvua. Kokkailen myös mielelläni, ajoittain vähän vaikeampiakin virityksiä. Rentouttavinta köksääminen on ASAC-kokkerhomme kokouksissa. (AY-H)

Oikaisu

SAY:n johtokunnan jäsen Pekka Tiainen asuu edelleen Lappeenrannassa, vaikka Finnanest yritti muuta väittää numerossa 5/2009¹. Pahoittelemme erehdystä.

Viite: 1. Finnanest 2009; 42: 412.



Pekka Tiainen osallistumassa SAY:n auditointitoimikunnan kokoukseen syyskuussa 2009.